

toare și grotești, nu puteau ieși din cercul strîmt al unui covor verde, ros la mijloc de atîta umblet... Soluțiile de mișcare se nase în repetiții; îmi place să primesc sugestiile actorilor. Ați văzut, azi, în scena Revoluției franceze din *Tragedia Omului*, cum cei doi cordelieri îi aduc pe Adam și Eva, ca aristocrați, trași cu juvătul de gît? Și Danton, care „doarme” pe practicabilul-ghilotină, apucă frînghiile, parcă ar trage de hături! Soluția, hună, îi aparține lui Lohinszki!

— Ce pondere are distribuția în spectacolele duminale?

— Distribuția nu e punctul meu forte; nu am intuițiile lui Moni Ghelerter. Pot spune chiar că am greșit serios unele distribuții, și în rolurile secundare, dar și în

cele principale. Platonov, de pildă, a fost o asemenea mare greșală de distribuție.

(O sonerie avertizează insistent sfîrșitul pauzei. Toți actorii din marele spectacol *Tragedia Omului* se află în scenă... Regizorul, om al disciplinei, nu se poate lăsa așteptat).

— O întrebare de final, căci un „dialog de atelier” nu se poate termina „în coadă de pește”. Proiectele?

— Îmi doresc un *Macbeth* bun, un *Oedip*... Asta se cheamă marele repertoriu, nu-i așa? Și o mare și bună comedie. Oamenii au o mare nevoie să ridă, să se bucure, o mare nevoie. Și eu la fel.

50 de ani în slujba teatrului:

Jean Romaniță

Sfîrșitul anului 1974 a înregistrat un eveniment de semnificație culturală și omenească în viața Teatrului Național, anume încununarea sărbătorească a unei laborioase și îndelungate activități în umbra atelierelor — cincizeci de ani de muncă de creație — a maestrului peruchier Jean Romaniță.

După cum am mărturisit, Jean Romaniță și-a început activitatea în slujba Naționalului la vîrsta de cincisprezece ani, ca elev al maestrului Pepi Machauer, în urma unei intense bucurii produsă tot de această scenă, prin reprezentarea feeției shakespearceene „Visul unei nopți de vară”. Seducția spectacolului a purtat pentru copil semnul fatalității, avînd valoarea unei revelații asupra destinului muncii și realizării de sine. Ne închipuim ce puternică impresie au avut măștile feeției lui Shakespeare asupra imaginației copilului încît acesta s-a devină nu un fidel partizan, ci un slujitor al tainelor Thalici, un inițiat al măștii, stăpin pe fizionomia caracterelor, pe personajul făcut expresiv în

determinantele esențiale, sufletești și spirituale.

Creator și executant de măști, de fizionomii tipice, procedînd dar la o practică a caracterologiei, Jean Romaniță s-a impus ca o personalitate artistică a teatrului nostru intervenind deseori cu eficacitatea celui care posedă înțelegerea esențelor în corectarea intuițiilor actoricești, în fixarea prin mască a limitelor atît de labile, atît de nesigure ale sufletului personajelor, cărora actorii le-au dat viață scenică.

Am văzut un mare colectiv de teatru emoționat și un sărbătorit stăpin pe sine, primînd emoția partenerilor de muncă artistică cu bucuria liniștită a celui care și-a făcut datoria. Cincizeci de ani de muncă pentru prima scenă românească, dintre care zece și ca profesor la Institutul de teatru, într-o disciplină în care cultura trebuie nu numai să suplînească tehnica, dar încă să o revigoreze, să o diversifice. Cincizeci de ani de creație relevați cu plăcute aduceri aminte de colegii de muncă și responsabili ai acestei munci complexe care este cea a teatrului, printre care îi amintim aici pe maeștrii Radu Beligan, Nicolae Brancomir, Chiril Economu, și, bineînțeles, protagonistul acestei reuniuni emoționante, artistul și pedagogul Jean Romaniță.

Constantin Radu-Maria